

De Kracht van Oss

Oss is een prachtige gemeente. Jong en oud, afkomstig uit de stad of uit één van onze mooie dorpen, samen maken we Oss tot wat het nu is. We worden een steeds betere winkelstad, we hebben cultuur en sport met regionale uitstraling, actieve wijken waarin veel gebeurt, een prachtig buitengebied met mooie leefbare dorpen, we zijn een krachtige regiogemeente. We trekken nog steeds bedrijven en mensen naar Oss. Terecht zijn we trots op onze stad, de dorpen en op onze regio.

Toch maken we ons zorgen. Oss als sterke gemeente in de regio staat voor veel grote uitdagingen. Een heftige economische crisis, die vele burgers en bedrijven raakt. Een aantal verliest werk of opdrachten, anderen gaan er in inkomen op achteruit. Ongekende bezuinigingen vanuit de rijksoverheid, die dwingen tot ingrijpende beslissingen voor onze inwoners en ondernemers door de gemeente. Het zijn tijden van snelle ontwikkelingen en grote veranderingen. We hebben ons daar in het verleden altijd doorheen geslagen, zijn er altijd in geslaagd om antwoorden te vinden op de nieuwe uitdagingen. We zijn er altijd weer sterker uitgekomen. Dat geeft ons het vertrouwen dat we ook de uitdagingen van deze tijd het hoofd kunnen bieden.

Veranderen vanuit vertrouwen

Om de uitdagingen op een goede manier aan te gaan, is veranderen noodzakelijk. De bezuinigingen vanuit de rijksoverheid en de oplopende kosten vanwege de economische recessie dwingen tot ingrijpende keuzes. Vanaf 2011 moeten we fors minder uitgeven dan voorheen het geval was. We zullen lastige afwegingen moeten maken om de bezuinigingen te realiseren. Het kan niet meer blijven zoals het was. De teruggang in financiële middelen dwingt ons ook tot het anders organiseren en anders verdelen van de beschikbare middelen. Dit betekent bezuinigen, maar we willen ook investeren. Om Oss aantrekkelijk te houden is voortdurende vernieuwing immers ook noodzakelijk. Oss verandert met de tijd en met de bewoners mee.

We houden daarbij vast aan de kracht van Oss: een vitale gemeenschap met een sterk sociale inslag, waar de inwoners en de bedrijven bereid zijn om er samen de schouders onder te zetten. Waar de inwoners en bedrijven veerkrachtig zijn en bereid om hun eigen verantwoordelijkheid op te pakken. We zijn zelf deel van de oplossing. We willen veranderen en dat doen we met het vertrouwen in de kracht van deze gemeenschap.

In deze verandering zien wij drie belangrijke sporen:

1. Van aanbod- naar vraaggericht werken.

We willen naar een situatie toe naar waarin de vraag leidend is voor het aanbod. Een generieke aanpak leidt veelal tot een continue uitbreiding van voorzieningen die we financieel niet meer kunnen dragen. Dat leidt er op den duur toe dat de voorzieningen steeds minder terecht komen bij de groepen voor wie ze echt zijn bedoeld. Verschillende mensen verschillend behandelen moet meer het uitgangspunt zijn. We willen in deze collegeperiode onderzoeken hoe we op verschillende terreinen tot die vraagversterking kunnen komen, bijvoorbeeld op het terrein van het jeugd- en ouderenwerk, het wijk- en buurtgericht werken of de cultuur.

In de omslag van aanbod- naar vraaggericht werken willen we ook de overlap in het aanbod bezien.

2. Van zorg naar participatie

We willen een beweging op gang brengen van 'zorgen voor' naar 'participeren in'. We bedoelen daarmee dat we de eigen verantwoordelijkheid van inwoners willen verstevigen, zodat er meer een beroep gedaan kan worden op het probleemoplossend vermogen van de inwoners, in plaats van aanbod door professionals. Binnen deze gedachte is er meer ruimte voor maatschappelijke organisaties en eigen verantwoordelijkheid. Iedereen heeft talenten en voor de toekomst van Oss zijn die allemaal nodig.

3. Bezuinigen en investeren.

We menen dat er bezuinigingsmogelijkheden zijn die de kracht van mensen en hun structuren beter weten te benutten. Daar waar ons bestaande beleid die kracht soms onbedoeld buiten werking stelt. We benadrukken dat we de ambities niet alleen kunnen realiseren als we enkel bezuinigingen doorvoeren. We willen investeren om Oss sterker uit de crisis te laten komen. Investeren in nieuwe samenwerkingsverbanden, zowel privaat als publiek, om meer mogelijk te kunnen maken. Maar ook investeren in kwaliteit van de voorzieningen, in de bereikbaarheid van de stad, in leefbaarheid van wijken en dorpen en in nieuwe economische impulsen.

VDG, CDA, VVD en PvdA hebben het vertrouwen in elkaar uitgesproken om samen vorm te geven aan deze veranderopgaven. Wij zien Oss als een vitale gemeente, die fungeert als trekker in de regio en die de kansen zal benutten om zich welvarend te blijven ontwikkelen.

Uitgangspunten

Het coalitieakkoord bevat een aantal lijnen waarlangs we de noodzakelijke veranderingen vorm willen geven. We beschouwen ze als de uitgangspunten, waarmee we uitdagingen en opgaven voor de komende periode oppakken. Welke zijn dat?

1. **Stimuleren en aanmoedigen:** We doen een groter beroep op de eigen kracht en de eigen verantwoordelijkheid van burgers, bedrijven en instellingen. Waar mensen in hun eigen omgeving en in hun eigen netwerken zaken kunnen op- en aanpakken, is de rol van de gemeente terughoudend: ruimte bieden, stimuleren en aanmoedigen en alleen waar nodig kaders meegeven. We richten onze inspanningen dus meer op het scheppen van voorwaarden waaronder zoveel mogelijk inwoners zelf hun eigen leven kunnen organiseren. Dat geldt voor individuen en voor groepen, maar ook voor wijken, buurten en verenigingen. De zelfredzaamheid van de samenleving moet vergroot worden, de gemeente kan niet overal het antwoord meer op zijn. Dat hoéft ook niet, omdat de kracht van sociale verbanden in Oss groot is.
2. **Sterk sociaal beleid:** Voorop blijft staan dat we de kwetsbare mensen, de chronisch zieken, gehandicapten en de minima, niet in de kou laten staan. Aan het minima- en armoedebeleid willen we dan ook niet tornen, met uitzondering van de kerstpakketten.
3. **Samenwerken en verbinden:** Vanuit de gedachte dat we meer willen aansluiten bij wat burgers, bedrijven en instellingen zelf ondernemen, kijken we vooral hoe we beter kunnen samenwerken.
Samenwerken en verbinden loopt ook als rode draad door het denken over de leefbaarheid in wijken, buurten en kernen, waarbij we de samenwerking met de corporaties willen versterken. Ook ons stelsel van binnengemeentelijke democratie, met de wijk- en dorpsraden en de corporaties. Maar samenwerken en verbinden zien we ook als kernopgave in het zo goed mogelijk anticiperen op de ontwikkelingen rondom het arbeidsmarktbeleid.
We verwachten ook van de instellingen die het beleid voor de gemeente Oss uitvoeren dat zij nadrukkelijker vorm geven aan samenwerken en verbinden en komen tot efficiënte arrangementen, afgestemd op waar burgers om vragen en waar ze behoefte aan hebben. Dat geldt ook voor sportclubs en andere verenigingen, die gebruik maken van gemeentelijke accommodaties;
4. **Saneren regels:** Wij gaan zuinig om met nieuwe gemeentelijke regels en verordeningen. We hebben ook in Oss al te veel last van regeldruk en gaan serieus werk maken van het verminderen van regels. Bij regelgeving dient er niet op voorhand van uit te gaan dat misbruik gaat optreden. Uitgaan van vertrouwen is het devies. Waar dat vertrouwen dan toch wordt geschaad, zullen we stevig en adequaat handhaven;
5. **Specifiek beleid:** We gaan ons beleid, de voorzieningen en de verstrekkingen meer specifiek maken, meer richten op hen die het écht nodig hebben en voor wie het ook is bedoeld. Dat betekent voor een aantal groepen dat ze of hogere bijdragen zullen gaan betalen of dat ze geen gebruik meer kunnen maken van de betreffende voorzieningen of verstrekkingen. Op deze manier komen de voorzieningen terecht bij hén die het echt nodig hebben;
6. **Organisatieaanpassing:** Waar we bijdragen vragen van onze inwoners, bedrijven en instellingen, doen we dat ook van de eigen gemeentelijke organisatie. In onze bezuinigingsvoorstellen korten we gesubsidieerde instellingen, waarbij we dit ook doen voor de gemeentelijke organisatie. Wat er 'buiten' bezuinigd wordt, doen we ook 'binnen';
7. **Profijtbeginsel:** Waar we voorzieningen, diensten, producten of activiteiten aanbieden, gaan we zo mogelijk uit van het profijtbeginsel: zij die er gebruik van maken, dienen daar ook voor te betalen. We letten daarbij goed op dat de kwetsbare burgers hier niet door worden gedupeerd, ook onverantwoorde stapeling van lasten willen we hierbij voorkomen.
8. **Handhaven lopende projecten:** Er is veel ambitie, maar die wordt beperkt door de beschikbare middelen. We zijn dan ook zuinig met nieuw beleid, prioriteit leggen we bij het uitvoeren en doorgang laten vinden van de projecten die al op stapel staan. De projecten die voor Oss belangrijk zijn, willen we met kracht doorvoeren, zoals de N329, de Talentencampus Oss en de visie Dynamisch Stadscentrum;
9. **Gericht investeren:** Waar we wel investeren, koppelen we dat aan de financiële ruimte die er is in de gemeentelijke belastingen. In Oss hebben we altijd als uitgangspunt gehanteerd dat de gemeentelijke lasten voor de burgers en de bedrijven circa 25 euro onder het landelijk gemiddelde blijft. Momenteel zitten we daar aanzienlijk onder en we achten het verantwoord

om een deel van deze ruimte in te zetten voor nieuwe investeringen. Dit betekent dat we gedurende de coalitieperiode de OZB verhogen met 3% per jaar, met ingang van 2012. Door een duidelijke koppeling met de investeringen is duidelijk wat we met de extra inkomsten van plan zijn te doen. Geld volgt beleid.

10. **Duurzaamheid en economische versterking:** Wij geven ruimte aan de economische functie als motor voor de leefbaarheid en ontwikkeling van Oss en de regio. Wij willen economische groei met behoud van evenwicht in de relatie mens, economie en omgeving. We hanteren een krachtige samenwerking tussen overheid, onderwijs en ondernemers (de 3 O's) als uitgangspunt voor ons economisch beleid.

Onderstaand geven we per cluster van programma's (thema's) aan welke perspectieven wij zien om de bezuinigingen of de investeringen te realiseren. De richtingen die we daarbij aangeven zijn voor het college leidend om concrete voorstellen hiervoor te ontwikkelen. We vinden het daarbij belangrijk dat dat in goede samenspraak met de inwoners, bedrijven en instellingen gaat plaatsvinden.

Oss, actieve werkgemeente aan de Maas

Van oudsher kenmerkt Oss zich als een gemeente van harde werkers in onder meer de maakindustrie en de logistiek. Grote, wereldwijd opererende bedrijven zijn hier ontstaan of hebben zich hier gevestigd. Zij hebben mede gezorgd voor werkgelegenheid en welvaart, ook in de regio. Oss speelt daarmee nog steeds een belangrijke rol in die regio. De globalisering en de huidige economische crisis lijken hier wel harder toe te slaan dan in andere regio's en gemeenten. Desondanks is Oss een robuuste economische trekker in de regio, waar innovatie en ondernemerschap belangrijke kwaliteiten zijn.

Warm welkom voor Lith

Per 1 januari 2011 is Lith heringedeeld bij Oss. De inwoners van de voormalige gemeente Lith heten wij van harte welkom. De inwoners van de voormalige gemeente Lith zullen profiteren van een lagere lastendruk en de goede voorzieningen die Oss te bieden heeft.

Ook in Lith liggen de komende jaren een aantal uitdagingen, zoals de vestiging van een brede school in Lith en de ontwikkeling van een multifunctionele accommodatie in Oijen. Voor aanpassingen op sportpark De Akkeren is budget gereserveerd en de uitvoering daarvan pakken we voortvarend op.

De economie versterken – samenwerken en verbinden

Onze economie verdient verdere versterking. Economie is de motor van de Osse samenleving en daarmee belangrijk voor een duurzame ontwikkeling van Oss en de regio. We moeten werken aan Oss als vitale, economisch sterke stad, waar krachtig ondernemen en gevarieerde werkgelegenheid samengaan met goede bereikbaarheid, sociale samenhang en een uitstekende en duurzame kwaliteit van de leefomgeving.

Het Osse economisch beleid zal zich moeten (blijven) richten op voldoende werkgelegenheid voor de bevolking uit de regio Oss en op een economische structuur die aantrekkelijk is voor ondernemers om zich hier blijvend te vestigen. Er moet sprake zijn van een voldoende geschoolde bevolking en voldoende toegevoegde waarde voor ondernemers. Uit het samenspel van deze twee zaken moet innovatie en ondernemerschap voor nieuwe economische impulsen en werkgelegenheid zorgen.

Er is in Oss een diepgewortelde samenwerking tussen overheid, onderwijs en bedrijfsleven. Deze samenwerking is een groot goed in de verdere versterking van de Osse economie.. Hij komt tot uitdrukking in allerlei netwerken en overlegvormen, waarin partijen elkaar opzoeken en vinden. Onlangs nog heeft dat geresulteerd in het ondertekenen van het manifest "De Kracht van Oss", waarin bedrijfsleven en de gemeente een agenda afspraken om de economische vitaliteit van Oss te versterken. Aan de hand van concrete maatregelen zullen wij snel onze rol in de uitvoering van het manifest oppakken. Concreet beginnen we daarmee door middelen beschikbaar te stellen voor een lokaal Economisch Investeringsfonds in samenwerking met het lokale bedrijfsleven. We vragen het college om op korte termijn met een nadere invulling te komen, waarbij we meegeven om innovatie en duurzaamheid in de uitwerking te betrekken.

Nieuwe combinaties

De economie van Oss kenmerkt zich door duurzame innovatie en slimme ambachtelijkheid. We stimuleren het ontstaan van nieuwe verbindingen, over sectoren heen. Verbindingen die nieuwe economische activiteiten stimuleren. Nieuwe kennis ontstaat daar waar ontmoeting plaatsvindt en verbindingen tot stand komen tussen bedrijven en kennisinstellingen. Daarmee is het stimuleren van verbindingen tussen onderzoekers, kennisinstellingen en bedrijven een belangrijke voorwaarde voor economische ontwikkeling en groei. Het gaat om het innovatief verbinden van overheid, kennisinstellingen, onderwijs en bedrijfsleven.

Een belangrijke voorwaarde voor het ontstaan van nieuwe economische activiteiten is het faciliteren van de ontmoeting en verbinding: bedrijven, kenniswerkers, leerlingen en studenten op verschillende manieren bijeenbrengen om nieuwe activiteiten, nieuwe producten en nieuwe toepassingen te laten bedenken. Ook willen we meer ruimte voor ondernemerschap in de wijk en aan kleine ondernemers meer mogelijkheden bieden om vanuit de eigen woning te ondernemen.

We zien mogelijkheden voor nieuwe economische activiteiten op het grensvlak van gezondheid, voeding, landbouw, toerisme en recreatie. Aan agrarische ondernemers willen we de mogelijkheid bieden om hun activiteiten te verbreden met bijvoorbeeld recreatie, zorgbedrijven en het aanbieden van streekproducten. Dit naast de ondersteuning van activiteiten en sectoren die reeds nu sterk vertegenwoordigd zijn in Oss, zoals de logistieke sector en de voedingssector. Gebiedsontwikkelingen

die hier invulling aan geven, zoals een Life Science Park of de Talentencampus Oss worden door ons met kracht ondersteund.

Arbeidsmarkt

Werk-werk-werk is heel belangrijk voor mensen. Naast inkomen, eigenwaarde en sociale contacten houdt het mensen ook betrokken bij de samenleving. In dit tijdsgewricht is het dan ook van groot belang om onze gemeente aantrekkelijk en vitaal te houden. We willen ons dan ook extra inspannen, zodat nieuwe werkgelegenheid ontstaat. Niet alleen door het aantrekken van nieuwe bedrijvigheid, maar juist ook bij het al in Oss gevestigde bedrijfsleven. Een pro-actief en accuraat accountmanagement rond deze bedrijven is een blijvende voorwaarde. Wij streven de komende periode naar een substantieel aantal nieuwe banen, opleidingsplaatsen, stage- en leerwerkplekken. In dat verband verzoeken wij het college om hiervoor in samenwerking met onderwijs en bedrijfsleven plannen te ontwikkelen.

De toekomst van MSD en daarmee duizenden werknemers en bedrijven is nog ongewis. Als gemeente blijven we nauw betrokken bij het vinden van oplossingen en stellen we alles in het werk om hier naar vermogen aan bij te dragen.

Een goed functionerende arbeidsmarkt is van wezenlijk belang voor een gezond economisch klimaat. Wat dat betreft kampt de arbeidsmarkt met een aantal problemen. De instroom van jongeren én van ouderen met minimale startkwalificaties in de gemeentelijke bijstand is de afgelopen tijd fors toegenomen. Naast het persoonlijke leed dat hier vaak mee gepaard gaat, zorgt dit ook voor een sterke druk op de gemeentelijke financiën. De afstemming tussen onderwijs, arbeidsmarkt en bedrijfsleven moet dan ook zo goed mogelijk verlopen. Schoolverlaters dienen adequaat toegerust de arbeidsmarkt te kunnen betreden. Daarvoor is het belangrijk dat het onderwijs goed afgestemd is op de vraag uit het bedrijfsleven en dat scholieren met de juiste verwachtingen een opleiding starten. Mensen die worden ontslagen, zullen zich flexibel moeten opstellen om zo snel mogelijk weer aan de slag te kunnen. Waar nodig, moeten wij samen maatwerk leveren om mensen weer in het arbeidsproces te krijgen.

De kracht van Oss zit hem sinds jaren vooral in een gevarieerd en sterk midden- en kleinbedrijf. Tezamen zorgen zij voor het grootse aandeel in de werkgelegenheid. Ondernemerschap is de zuurstof voor elke lokale economie en starters in het MKB moeten we daarom goed faciliteren.

Het voorbereidend en middelbaar beroepsonderwijs is in Oss goed vertegenwoordigd en van hoge kwaliteit. Zowel in het onderwijs als in het bedrijfsleven speelt innovatie een sleutelrol. Bedrijven die succesvol kunnen innoveren hebben de beste toekomstkansen. Daarom willen we lokale initiatieven die innovatie nastreven, versterken en ondersteunen. Met name willen we ons hierbij richten op het snijvlak van bedrijven, arbeidsmarkt en onderwijs waarbij aandacht zich ook moet richten op de kwetsbare groepen (jongeren en ouderen met minimale startkwalificaties).

Ook de gemeente zelf kan een bijdrage leveren aan een goed functionerende arbeidsmarkt door in de organisatie een afspiegeling na te streven van de bevolkingssamenstelling (gehandicapten, minderheden).

Oss in de Regio

Oss is uiteraard in economisch opzicht geen eiland. We zijn sterk afhankelijk van de landelijke en regionale ontwikkelingen. Juist in de regio zijn vele ontwikkelingen gaande, waar Oss een actieve rol in speelt. We doen dat al in de As-50, de 5-Sterrenregio en in Noordoost Brabant. Deze regio's worden op hun beurt weer omringd door innovatieve kenniscentra, die fungeren als aanjager voor nieuwe economische activiteiten, zoals Health Valley Nijmegen en Brainport Eindhoven. Die ligging brengt kansen met zich mee, zeker in de logistieke sector. Regionale samenwerking en regionale oriëntatie is steeds meer voorwaarde voor lokale welvaart.

In dat verband richten wij ons vooral op het ontwikkelen van Oss binnen een sterke regio en nemen actief deel in de diverse samenwerkingsverbanden.

Mobiliteit

Wij werken aan Oss als vitale, economisch sterke stad waar krachtig ondernemen en gevarieerde werkgelegenheid samengaan met goede bereikbaarheid. De mobiliteitsvisie zoals die nu in ontwikkeling is, onderschrijven de coalitiepartijen. We vinden het daarbij belangrijk dat we snel komen tot een visie naar een concreet uitwerkingsplan. Er zijn inmiddels knelpunten genoeg die er om vragen aangepakt te worden, bijvoorbeeld die in het noordwestelijk deel van Oss en de Singel 40-45 en omgeving. In deze periode moeten we helder krijgen hoe we de knelpunten in de bereikbaarheid het best aan kunnen pakken en wat de kosten daarvan zullen zijn.

Ook de bereikbaarheid per fiets is een belangrijk thema. Dat geldt bijvoorbeeld voor de ontwikkeling van de fietsstraat Oss-Lith en de fietsverbinding oost-west. Voor de uitwerking van de fietsstraat Oss-Lith treden we met de provincie in overleg in het kader van de mogelijke verwerving van de Kennedybaan.

De uitwerking van de mobiliteitsvisie zal ook hier duidelijk moeten maken welke maatregelen het gewenste beleid het meest effectief ondersteunen en wat daar dan vervolgens de financiële mogelijkheden voor zijn.

De parkeergarage op het TBL terrein aan de Oostwal is voor de toekomst een strategische investering, waarvoor wij ons zullen inspannen om deze gerealiseerd te krijgen.

Om de noodzakelijke investeringen op het gebied van mobiliteit te kunnen financieren, brengen we de mogelijkheden in beeld om het parkeerbedrijf onder te brengen in een Mobiliteitsfonds. Hierbij zijn de hoogte van de parkeertarieven onderdeel van discussie om onze ambities mogelijk te maken.

Het realiseren van Hoogwaardig Openbaar Vervoer, onder andere naar het nieuwe ziekenhuis, is een ander speerpunt. We willen ook experimenteren met kleinschalige vormen van (openbaar) vervoer in wijken en buurten.

Wonen, leefbaarheid en veiligheid in Oss

Aantrekkelijk wonen in Oss ontwikkelt zich meer en meer als een belangrijke kwaliteit en kenmerk van Oss. Voor een breed scala van bevolkingsgroepen en typen huishouden is Oss aantrekkelijk om te wonen. Er is de afgelopen jaren veel geïnvesteerd in de kwaliteit en de veiligheid van de leefomgeving, met als resultaat dat zelfs in dit economisch slechte weer de bouwproductie en woningverkoop naar verhouding nog redelijk op peil is gebleven. We blijven streven naar een verantwoorde groei van de stad en de dorpen. Wij willen de komende behoefte voor de omvang van de uitbreiding en de keuzes voor definitieve locaties koppelen aan een goed onderbouwd volkshuisvestingsprogramma. Hierbij willen we nadrukkelijk ook de wensen van de toekomstige bewoners betrekken – zeker als het gaat om de oudere bevolking. We blijven inzetten op duurzaam bouwen.

De uitdaging zit hem ook in het handhaven van het kwalitatieve peil van de openbare ruimte, terwijl er minder middelen beschikbaar zullen zijn. De mogelijkheden tot zelfwerkzaamheid van buurten en wijken zijn in dit verband de moeite waard om nader te onderzoeken. Ook hier passen we het principe toe van specifiek beleid: het beheer en onderhoud vindt plaats daar waar het echt nodig is. Dat betekent dat de ene wijk een ander onderhoudsregime kan krijgen dan de andere. Dat geldt ook voor het beschikbaar stellen van middelen op het gebied van welzijn.

Het gedifferentieerd ontwikkelen van woningbouw in dorpen en wijken biedt ondersteuning aan een toekomstbestendig niveau van wonen, welzijn en zorg. We willen zorg en welzijn zoveel mogelijk per wijk of cluster van wijken en dorpen organiseren.

Mensen die vanwege een beperking een aangepaste woning nodig hebben willen het liefst binnen de eigen wijk kunnen verhuizen naar een geschikte woning. Samen met de woningcorporaties onderzoeken we de mogelijkheden om in wijken voldoende woningen voor mensen met een beperking beschikbaar te hebben, om zodoende woningaanpassingen ten laste van de WMO te beperken. Het aanpassen van bestaande eigen woningen stimuleren we. We vragen het college om samen met de partners op de woningmarkt hiervoor plannen te ontwikkelen.

Iedereen moet zich thuis kunnen voelen in Oss en daarvoor is leefbaarheid een belangrijk ijkpunt. We zullen dan ook in deze periode blijven investeren in wijken en kernen. Denk daarbij aan sociaal culturele accommodaties in Krinkelhoek, Schadewijk en Oss Zuid,

Ook scholen maken onderdeel uit van de leefbaarheid van wijken en kernen. Ook daar zijn wij voornemens om in de komende bestuursperiode enkele grote knelpunten aan te pakken. Verder constateren wij dat het beheer en ontwikkeling van de Horizonscholen achterblijven bij de doelstellingen. Naar de oorzaken hiervan stellen we een kort onderzoek in, waarna snel verbeteringen moeten worden doorgevoerd. De Horizonscholen moeten nadrukkelijker ook een ontmoetingsplek voor de wijken zijn.

Er blijft veel behoefte aan starterswoningen. De coalitie wil zoveel mogelijk ruimte geven aan initiatieven, bijvoorbeeld van zelfbouwers. Die ruimte voor initiatieven willen we ook bieden voor agrariërs. We gaan ook onderzoeken hoe we de vastgelopen woningbouwontwikkeling in Ravenstein kunnen stimuleren en stellen daar zonnig middelen voor beschikbaar.

Het beleid t.a.v. het grote buitengebied van Oss zal een groot maatschappelijk draagvlak kennen, omdat het gericht zal zijn op verduurzaming van de landbouw in het algemeen, met aandacht voor volksgezondheidsaspecten en dierenwelzijn. Dit beleid zal zich niet beperken tot het uitsluitend aangeven van minimale afstanden tot woonkernen. De economische belangen zullen in evenwicht zijn met belangen van natuur - en landschapsbeheer. In het buitengebied van Oss kan eventueel ruimte gecreëerd worden voor nieuwe bedrijven met een voorbeeldfunctie op het gebied van duurzame landbouw.

Een terugkerend probleem is de overlast van een klein deel van onze jeugd in de buurt. Deze overlast vereist een gezamenlijk optreden van alle partijen, inclusief de ouders. Nadrukkelijk speelt preventie hier een rol en kunnen ook buurtbemiddelaars worden ingezet. Jongeren die desondanks een loopje blijven nemen met het gezag, moet duidelijk zijn dat ook voor hen de regels gelden. Met het jongerenwerk in Oss willen we dit onderdeel van het jeugdbeleid evalueren en herzien. Ook de effectiviteit van een Jongeren Ontmoeting Plek (JOP) betrekken we hierbij. Wij zetten de middelen liever in op preventie en adequaat toezicht en handhaven. We geven het college dan ook de opdracht mee om met een standpunt te komen over het al dan niet handhaven van het beleid van de JOP's. Een ander in het oog springend onderwerp van de leefbaarheid vormt de overlast van hondenpoep. Dat blijft in de meeste lijstjes van de ervaren overlast stevast in de top drie staan. We willen dat het college met concrete voorstellen hierover komt hoe we de overlast op dit gebied in de komende periode terug kunnen dringen.

Als het gaat om veiligheid in Oss, zijn we ons er van bewust dat dit voor veel inwoners een erg belangrijk onderwerp is. Gelukkig wijkt Oss in negatieve zin zeker niet af waar het gaat om de beleving van de burger van zijn woonomgeving: veiligheid, leefbaarheid, cohesie en sociale overlast. Toch willen we de zichtbare veiligheid vergroten door adequaat toezicht en ingrijpen wanneer dat noodzakelijk is. Eén van de knelpunten is het aantal fietsendiefstallen bij de NS-stations. In overleg met de NS gaan we bekijken wat de gemeente kan betekenen om ook in Oss West een adequaat cameratoezicht te krijgen. Een soortgelijke oplossing zoeken we voor bestrijding van de overlast in uitgaansgebieden. Samen met de horecaondernemers onderzoeken we of cameratoezicht hierop een preventieve werking heeft. Een ander initiatief dat we in dit verband graag willen oppakken, is het inschakelen van buurtmediators: vrijwilligers uit de buurt die na training en opleiding, beschikbaar zijn om als conflictbemiddelaar op te treden in wijken en buurten. In de komende periode zullen wij het huidige niveau van handhaving en toezicht continueren.

Centrumontwikkeling

De onlangs vastgestelde visie Dynamisch Stadscentrum geeft de ontwikkelingsrichting aan waarlangs de centrumfunctie van de stad in de komende jaren kunnen versterken.

De coalitiepartijen hebben de ontwikkeling van het stadscentrum hoog in het vaandel staan. In samenwerking met private partijen willen we invulling geven aan de ambities. We geven daarbij prioriteit aan de uitvoering van de plannen op de V&D-locatie, de plannen rondom Koornstraat/Begijnenstraat en de planontwikkeling van de Spoorzone.

Wij zijn ons bewust van de factor cultuur, die hierin een rol speelt. Verplaatsing van het museum en de bibliotheek leggen echter zo'n groot beslag op de schaarse middelen, dat we daarvoor in de komende periode geen reële mogelijkheden zien. Wel blijven we alert op nieuwe mogelijkheden voor beide verplaatsingen in het kader van de visie Dynamisch Stadscentrum.

Meedoen in Oss

Gelukkig kent Oss tot op heden geen grote sociale spanningen. Verschillende bevolkingsgroepen gaan goed met elkaar om en over het algemeen kunnen we vaststellen dat het goed leven, wonen en werken is in Oss.

Op korte termijn moeten we vooral de gevolgen van de recessie en de bezuinigingen binnen de perken houden. Voor groei van het aantal banen is op langere termijn herstel van de economische groei nodig, en dus investeren we in werk, opleiding of andere maatschappelijke activiteit voor iedereen die zonder werk zit: in buurten, de zorg of vrijwilligerswerk. We bestrijden armoede en zoeken de mensen die onnodig en ongewenst aan de kant zitten op. Veel burgers komen daarbij gelukkig op eigen kracht vooruit in het leven en regelen hun eigen zaakjes. Op deze mensen kan een sterker beroep worden gedaan als het gaat om taken en activiteiten voor de gemeenschap. De kracht van sociale verbanden (buurten, wijken, verenigingen, netwerken) kan beter benut worden om ook hen, die er niet in slagen om op eigen kracht hun zaakjes te regelen, te ondersteunen en erbij te betrekken.

Waar sociale verbanden ontoereikend zijn, biedt de gemeente een sociale structuur waardoor iedereen in Oss mee kan blijven doen. Oss kent op deze terreinen uitstekende voorzieningen en regelingen. Deze laten zien hoe solidariteit in de praktijk vorm kan krijgen: individuen en gezinnen worden dankzij deze regelingen en voorzieningen in staat gesteld om mee te doen in de samenleving. Wij vinden ook het belangrijk dat iedereen mee kan blijven doen aan de samenleving, ook op het gebied van kunst en cultuur, sport en vrijetijdsbestedingen

We willen dan ook niet bezuinigen op ons minima- en armoedebeleid en de schuldhulpverlening en het huidige niveau handhaven. Wel willen we het armoedebeleid nog meer uitvoeren in samenwerking met maatschappelijke partners. Ook het Kringloopbedrijf wordt hierbij betrokken.

WMO

Ook de WMO is daarvoor een belangrijk kader. Burgers die vanwege een beperking daartoe niet in staat zijn hebben recht op ondersteuning via deze regeling en dat blijft ook zo. Wel dwingt een aantal ontwikkelingen ons tot een kritischer uitvoering. We verwachten dat de groep die een beroep doet op de WMO groeit: mensen leven langer en het aantal ouderen neemt toe. Ook draagt het Rijk steeds vaker taken over naar de WMO met minder budget. Bovendien neemt het beroep op de individuele voorzieningen toe, waardoor het beschikbare budget niet meer toereikend is. Daarmee komen de voorzieningen onder druk te staan. Daarnaast constateren we dat we, ondanks een toegenomen welvaart, steeds moeilijker in staat zijn kwetsbare groepen te bereiken.

Gericht op vraag en participatie

Dat betekent dat het niet toereikend is en financieel onverantwoord om het voorzieningenniveau dan maar op generieke wijze uit te breiden. Hierdoor zouden niet alleen de mensen die het echt nodig hebben gebruik maken van de voorziening, maar ook de mensen die eigenlijk best zonder kunnen. Door onvoldoende na te gaan wie aan een voorziening werkelijk behoefte heeft, lopen we het risico dat onze middelen steeds minder bij de groepen terecht komen die het echt nodig hebben. Bezuinigingen zijn ook niet altijd onrechtvaardig. Een maatregel moet niet leiden tot een verschraling voor degenen die de voorziening echt nodig hebben. Op basis van deze gedachten is voor dit coalitieakkoord het verstrekkingen- en voorzieningenbeleid vanuit de WMO gezien en achten wij een besparing op het totale WMO budget reëel en verantwoord. Wij willen van aanbodgericht, naar vraaggericht, en van zorg naar participatie zo hebben we in het voorwoord aangegeven. Wij vragen het college om deze taakstelling te concretiseren.

Van de instellingen die werken op het gebied van participatie en welzijn en daarmee bijdragen aan het versterken van sociale verbanden en structuren, verlangen we ook meer maatwerk en meer samenwerking. Er is een overlap te constateren in het aanbod op het gebied van participatie en welzijn. Wij willen de professionals uit onze organisatie en deze instellingen vooral op uitvoeringsniveau beter met elkaar laten samenwerken. Goed luisteren en samenwerken met vakmensen in wijken en buurten kan veel besparingen opleveren, voorkomt overlap in het aanbod en komt de dienstverlening ten goede. Met een flexibel, wijkgericht aanbod op maat kan dit bereikt worden. Ook een actievere opstelling richting mantelzorgers past prima in ons beroep op mensen zich zorgzaam op te stellen in hun omgeving. Wij willen er bijvoorbeeld voor zorgen dat een steeds grotere groep kwetsbaren, vooral ouderen, kan blijven meedoen. De budgetten voor de organisaties op het gebied van wonen-welzijn-zorg willen we meer afstemmen op het bereiken van de kwetsbaren in onze gemeente. Vanwege de bezuinigingen gaan we ze taakstellend verlagen.

Om college en gemeenteraad te adviseren op een groot deel van de WMO én om te komen tot een groot draagvlak voor het WMO-beleid, komt er een adviesraad. Ook het ouderenbeleid maakt hiervan onderdeel uit. De budgetten voor de bestaande organisaties passen we aan.

Naast alle aandacht voor de eigen inwoners en bedrijven willen we ook de ogen niet sluiten voor. We willen, zij het bescheiden, kijken naar de rest van de wereld. We gaan door op de ingeslagen weg om een Fair Trade gemeente te worden en in de eerstvolgende begroting nemen we een bedrag hiervoor op.

Vrije tijd in Oss

Cultuur heeft een belangrijke plaats in de Oss gemeenschap, zowel in sociaal-cultureel als in economisch opzicht. Kunst en cultuur spelen een belangrijke rol bij de emancipatie en de participatie van burgers. Kunst en cultuur vergroten de aantrekkelijkheid van Oss en zijn belangrijke redenen voor mensen en bedrijven zich hier te vestigen. Het aanbod is de afgelopen jaren dan ook fors uitgebreid. Dat zouden we graag in deze omvang blijven koesteren.

Toch moet ook deze sector een bijdrage leveren aan de noodzakelijke bezuinigingen. Daar waar het aanbod van professionele instellingen nog gratis is, kunnen mogelijk systemen van eigen bijdragen ontwikkeld worden. Op andere gebieden kunnen we het profijtbeginsel meer strikt doorvoeren, met name gericht op de cultuurconsumptie door volwassenen. Daar waren organisaties aantoonbaar in de problemen komen door een stapeling van bezuinigingsmaatregelen vanuit rijk, provincie en gemeente zal maatwerk geleverd worden.

Op het terrein van ontmoeting (sociaal culturele centra) kent Oss een goed gespreid netwerk van buurt- en wijkhuizen. Omdat de ontmoetingscentra ook een belangrijke rol spelen in de leefbaarheid van wijken en kernen, willen we –ondanks de financieel moeilijke periode waar we door heen moeten- toch kijken of we een aantal knelpunten kunnen oplossen.

De discussies over het gemeentelijk sportbeleid worden al jaren gedomineerd door individuele knelpunten van verenigingen, onder andere op de sportparken de Rusheuvel en de Koppelsteeg. Wij hebben hier begrip voor, stellen ook een beperkt aantal maatregelen voor om hier aan tegemoet te komen, maar benadrukken ook dat de individuele problematieken in samenhang met het gehele sportbeleid beoordeeld moeten worden. De door de raad vastgestelde werkwijze van het Integraal Voorzieningenbeleid willen we dan ook met kracht invoeren en doorzetten. We willen voorkomen dat we moeten investeren in dure accommodaties terwijl op andere plaatsen leegstand ontstaat.

Voor wat betreft de sportinfrastructuur van de buitensportverenigingen kiezen we in beginsel voor sportconcentratieplekken; plekken zoals de Rusheuvel en de Talentencampus, waar zoveel mogelijk buitensportverenigingen gecombineerd gebruik kunnen maken van de sportvoorzieningen. Waar de mogelijkheden zich voordoen, zullen wij ze benutten om geleidelijk naar deze uitgangssituatie toe te werken. Dat geldt zowel voor kernen als voor de stad.

Financiën

Bezuinigen én Investeren

In de visie van de coalitiepartijen moeten we beide zaken in evenwicht met elkaar oppakken. De omvang van de gemeentelijke middelen loopt de komende jaren flink terug. Op basis van de jongste informatie verwachten we voor de komende collegeperiode een bedrag van 8 tot 16 miljoen euro om te moeten buigen, bezuinigen dus. Wat het precies wordt, is nu nog niet te zeggen. Dat is afhankelijk van het definitieve scenario vanuit het Rijk. We kiezen er voor om hier vooralsnog een middenpositie in te nemen: een voldoende robuust bezuinigingsprogramma om een degelijk financieel beleid te kunnen voeren.

Onze uitgangspunten bepalen hoe deze veranderopgaven op alle beleidsprogramma's van de gemeente gerealiseerd gaan worden. We vragen het college hiervoor met concrete voorstellen te komen op basis waarvan het een sluitende meerjarenbegroting kan realiseren.

Dit coalitieakkoord gaat uit van een solide financieel beleid en een sluitende begroting. Het akkoord gaat uit van én bezuinigen én investeren. We hanteren hierbij de spelregel dat we de kortingen vanuit het rijk opvangen met bezuinigingen. Inkomstenverhogingen zijn alleen toegestaan in relatie tot nieuwe investeringen.

In totaal is voor een bedrag van € 10 miljoen aan bezuinigingen geïnventariseerd. De grote onzekerheid hierbij is dus dat de daadwerkelijke bezuinigingsopgave nog niet bekend is. Dat zal vooral afhangen van de manier waarop het regeerakkoord doorgevoerd wordt. We hopen dat de meicirculaire 2011 hier meer duidelijkheid over biedt.

Daarom kijken we eerst naar de huidige situatie. Op dit moment hebben we een tekort in de najaarsnota van bijna € 13 miljoen in 2011. Daarnaast is er een structureel tekort van € 6,4 miljoen (waarvan in de najaarsnota 2010 als gedeeltelijke oplossing al € 2,5 miljoen is ingeboekt onder de noemer doelmatigheid).

We willen als volgt met de tekorten omgaan. In eerste instantie richten we ons op het oplossen van het tekort in het jaar 2011 ('t Koffertje'). In de najaarsnota zijn mogelijkheden gepresenteerd om dit tekort op te lossen. De coalitie wil gaan voorstellen het merendeel van deze maatregelen door te voeren. Daarmee kan het jaar 2011 sluitend worden gemaakt. Dat betekent wel dat het structurele tekort van € 6,4 miljoen daardoor oploopt tot € 7,3 miljoen. Onderdeel van de oplossingsmogelijkheden is immers het activeren van 2 grote investeringen. Dit levert voor 2011 voordelen op, maar leidt in de jaren daarna tot extra lasten in de vorm van kapitaallasten.

Daarnaast hebben we de lijst met incidentele budgetten uit de najaarsnota 2010 besproken. In de najaarsnota zijn budgetten voor diverse activiteiten eenmalig verlengd, voor het jaar 2011. De afweging over het al dan niet structureel voortzetten stond nog open. Deze afweging hebben we in de coalitiebesprekingen meegenomen. Daarmee kan de volledige lijst worden afgehandeld. We willen voorstellen een deel van de budgetten in het kader van het continueren van bestaand beleid structureel te maken. De kosten hiervan zijn ruim € 600.000. Dat brengt het structurele tekort op circa € 7,9 miljoen.

De volgende stap is het komen tot een sluitende meerjarenbegroting. Daarvoor moeten de structurele tekorten opgelost worden. Dat zullen we bij de eerstvolgende programmabegroting realiseren. Ervan uitgaande dat we in de loop van 2011 meer duidelijkheid hebben over de bezuinigingsopgave, kunnen we in de begroting 2012 een besluit nemen. We betrekken daarbij de bezuinigingsmogelijkheden van € 10 miljoen die we benoemd hebben. Dan weten we welk deel daarvan we moeten doorvoeren en of de mogelijkheden die we nu benoemd hebben toereikend zijn.

De maatregelen waarmee de bezuinigingen ad € 10 miljoen bereikt worden, zijn de volgende.

- Doelgroepenbeleid: je kunt ervoor kiezen activiteiten bijvoorbeeld niet meer voor alle ouderen te organiseren, maar deze activiteiten te beperken tot kwetsbare ouderen. Hetzelfde geldt voor bijvoorbeeld de doelgroep vrouwen, voor jeugd en voor de buurten en wijken. Daarmee richt je je op de groepen die de meeste aandacht nodig hebben.
- WMO: we overwegen een algemene taakstelling voor dit onderdeel met als bijbehorende insteek de overgang van een generiek naar een specifiek beleid.
- Subsidies: de optie die we hierbij besproken hebben is het algemeen doorvoeren van 10% kortingspercentage op alle subsidies. Daarbij willen we wel een uitzondering maken voor de

jeugd, bijvoorbeeld voor subsidies op het terrein van sport, omdat we het belangrijk vinden dat elke jongere gelijke kansen heeft om een sport te beoefenen.

- Organisatie: als we ervoor kiezen een generieke korting op subsidies door te voeren willen we hetzelfde percentage op de ambtelijke organisatie bezuinigen. Dat betekent dat de al ingeboekte taakstelling van € 2,5 miljoen verhoogd moet worden.
- Openbare ruimte: in de openbare ruimte zien we diverse bezuinigingsmogelijkheden, bijvoorbeeld het verlagen van het kwaliteitsniveau, het verlengen van afschrijvingstermijnen, het omvormen van areaal groen naar minder onderhoudsintensieve varianten, werkzaamheden beperken tot dat deel wat wettelijk verplicht is en door op onderdelen prioriteiten te stellen.
- Taken verminderen/niet meer uitvoeren: tenslotte overwegen we diverse taken te verminderen of niet meer uit te voeren. Verder kijken we of we taken op een andere manier kunnen bekostigen.

Meer specifiek vertaald ziet de coalitie de navolgende financiële ruimte op basis van bovenstaande maatregelen.

	In afgeronde bedragen Bedragen maal € 1000
• Subsidies	850
• Doelgroepenbeleid	900
• Aanpassingen WMO	1000
• Openbare ruimte	900
• Organisatiekosten	3150
• Taken verminderen/anders bekostigen	3000
• Overigen	200
	€ 10.000

Wij verzoeken het college met plannen te komen waarlangs de genoemde bedragen gerealiseerd kunnen worden. We vinden het daarbij belangrijk dat inwoners en organisaties vroegtijdig betrokken worden bij het concretiseren van deze bezuinigingsopgaven.

Investeringsagenda

Tegelijkertijd willen we niet alles voor jaren op slot zetten. Er zijn problemen of uitdagingen die juist ook nu aangepakt moeten worden. Daar willen we de ruimte voor bieden, waarbij we de financiering koppelen aan een beperkte lastenstijging voor alle inwoners en bedrijven.

We onderscheiden daarbij twee soorten investeringen:

Op de eerste plaats willen we een aantal zaken die in de huidige begroting niet structureel zijn afgedekt, voortzetten. Deze lijst van bestaand beleid ziet er als volgt uit.

	In afgeronde bedragen Bedragen maal € 1000
• Samenwerken in de sport	28
• Uitvoeren economisch beleidsplan	50
• Duurzaam milieubeleid	120
• Budget Reconstructie	360
• Project BuurtwerkT	50
• Promotie recreatie en toerisme	30
	€ 638

Daarnaast willen we in diverse ontwikkelingen in deze periode investeren. Dit nieuwe beleid wordt gefinancierd uit een jaarlijkse OZB verhoging van 3% vanaf 2012 tot en met 2014.

	In afgeronde bedragen Bedragen maal € 1000
• Accommodaties (Krinkelhoek, Schadewijk, Oss Zuid, Sportpark Koppelsteeg, Sport-Park Rusheuvel) 470	
• Scholen (De Singel, Elzeneind)	258
• Buurtbemiddelaars	21
• Mobiliteitsfonds	250
• Geluidsfonds ¹	pm
• Cameratoezicht uitgaansgebied	<u>20</u>
<u>1019</u>	

---

¹ Het belang van een geluidsfonds wordt door alle coalitiepartijen onderschreven. Voor een terzake voldoende voeding van het fonds moet nader onderzoek plaatsvinden